

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/170/2003

OPINIE O OBECNOŚCI POLSKICH ŻOŁNIERZY W IRAKU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Udział Polaków w operacji stabilizacyjnej w Iraku popiera obecnie niespełna dwie piąte respondentów (37%), czyli o 3 punkty mniej niż przed miesiącem. Większość pytaných (57%) sprzeciwia się obecności naszych żołnierzy na Bliskim Wschodzie, w tym niemal jedna trzecia (31%) wyraża swoją dezaprobatę w sposób zdecydowany. W porównaniu z badaniem wrześniowym odsetek przeciwników naszego zaangażowania w Iraku wzrósł o 4 punkty.

- Od ostatniego sondażu wśród Polaków wyraźnie wzrosło poczucie zagrożenia terroryzmem. Obecnie 70% ankietowanych (o 12 punktów więcej niż we wrześniu) podziela opinię, iż Polska może stać się celem zamachów terrorystycznych, w tym co czwarty (26%) jest o tym całkowicie przekonany.

Od kilku miesięcy uważnie śledzimy nastroje społeczne związane z udziałem polskich żołnierzy w misji stabilizacyjnej na terenie Iraku. W październikowym sondażu¹ ponownie zapytaliśmy respondentów o stosunek do obecności polskiego kontyngentu w tym państwie oraz o związane z naszym udziałem w tej operacji poczucie zagrożenia atakami terrorystycznymi.

W stosunku do poprzedniego miesiąca obecnie nieco zmalał (z 40% do 37%) odsetek ankietowanych popierających udział polskich żołnierzy w misji stabilizacyjnej w Iraku, wzrósł natomiast (z 53% do 57%) odsetek osób sprzeciwiających się obecności Polaków w tym regionie. Niemal jedna trzecia badanych (31%) wyraża swój sprzeciw w sposób zdecydowany.

Tabela 1

Od września br. Polska zarządza jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku. W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy. Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	VII 2003	VIII 2003	IX 2003	X 2003
	w procentach			
Zdecydowanie popieram	10	9	13	13
Raczej popieram	26	25	27	24
Raczej nie popieram	25	27	23	26
Zdecydowanie nie popieram	30	33	30	31
Trudno powiedzieć	8	6	7	6

Ubiegłomiesięczny wzrost akceptacji polskiego zaangażowania na Bliskim Wschodzie należałoby chyba tłumaczyć zadowoleniem z szeroko omawianego w mediach przejęcia pełnej kontroli nad środkowo-południową strefą stabilizacyjną w Iraku.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (161) przeprowadzono w dniach 3-6 października 2003 roku na liczącej 1016 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Na zróżnicowanie opinii w sprawie obecności polskich żołnierzy w Iraku w wyraźny sposób wpływa deklarowany przez respondentów stopień zainteresowania polityką. Badani uważnie śledzący wszystko, co się dzieje w polityce, dwukrotnie częściej popierają udział Polaków w działaniach stabilizacyjnych niż ci, których kwestie polityczne praktycznie w ogóle nie interesują.

Tabela 2

Zainteresowanie polityką	Od września br. Polska zarządza jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku. W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy. Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże	56	43	1
Średnie	38	57	5
Nikłe, niewielkie	33	62	5
Żadne	25	59	16

W potencjalnych elektoratach za obecnością Wojska Polskiego w Iraku najczęściej opowiadają się wyborcy PO i SLD, których wskazania są zresztą identyczne. Również wśród zwolenników PiS nieznacznie przeważają osoby akceptujące nasze zaangażowanie w sprawy bliskowschodnie. W pozostałych elektoratach zdecydowanie liczniejsze grupy stanowią przeciwnicy obecności polskich oddziałów w Iraku.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Od września br. Polska zarządza jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku. W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy. Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	57	41	2
SLD	57	41	2
PiS	53	46	1
LPR*	35	62	3
PSL*	31	61	8
Samoobrona	28	69	3

* Ze względu na niewielką liczebność zwolenników LPR i PSL w badanej próbie, wyniki dotyczące tych partii należy traktować z ostrożnością

Interesującym problemem wydawało się przeanalizowanie poparcia dla obecności naszych żołnierzy w Iraku pod kątem deklarowanych sympatii zarówno w stosunku do Amerykanów, jak i Arabów.

Badani deklarujący sympatię do narodu amerykańskiego są bardzo podzieleni w swoich opiniach o obecności Polaków w Iraku: niemal połowa respondentów z tej grupy (49%) popiera nasze zaangażowanie na Bliskim Wschodzie, jednocześnie niemal tyle samo (46%) jest odmiennego zdania. Respondenci odczuwający do Amerykanów obojętność lub niechęć zdecydowanie sprzeciwiają się udziałowi polskich żołnierzy w bliskowschodniej misji stabilizacyjnej.

Tabela 4

Jak by Pan(i) określił(a) swój stosunek do różnych narodów?	Od września br. Polska zarządza jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku. W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy. Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
Stosunek do AMERYKANÓW	w procentach		
Sympatia	49	46	5
Obojętność	21	71	8
Niechęć	21	75	4
Trudno powiedzieć	14	62	25

Warto podkreślić, że wśród badanych deklarujących sympatię do Arabów nieznacznie przeważa aproba naszego udziału w działaniach na Bliskim Wschodzie (48% wobec 46%), natomiast wśród mających stosunek obojętny lub niechętny notujemy zdecydowaną przewagę dezaprobaty.

Tabela 5

Jak by Pan(i) określił(a) swój stosunek do różnych narodów?	Od września br. Polska zarządza jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku. W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy. Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
Stosunek do ARABÓW	w procentach		
Sympatia	48	46	6
Obojętność	33	60	8
Niechęć	38	57	5
Trudno powiedzieć	18	67	15

Należy przypuszczać, że respondenci traktują obecność sił koalicyjnych w Iraku w kategoriach przywracania demokracji w tym kraju, a nie działań odwetowych na całą społeczność arabskiej.

OCENA MOŻLIWOŚCI SIŁ POLSKICH W IRAKU

Oceny naszego przygotowania do operacji w Iraku są obecnie gorsze niż w ubiegłym miesiącu. Zmalała (o 6 punktów, do 47%) liczba badanych oceniających jako wystarczające możliwości osobowe polskiej armii, a także (o 8 punktów, do 41%) liczba osób postrzegających w ten sposób możliwości dyplomatyczne naszego kraju. Wiele kontrowersji wzbudzą możliwości organizacyjne w zarządzaniu tak dużym obszarem oraz reakcji w sytuacjach nieprzewidywalnych i niebezpiecznych - w tym miesiącu nieznacznie przeważały oceny, że są one niewystarczające (odpowiednio 39% i 37%). W dalszym ciągu ponad połowa badanych (57%) negatywnie ocenia stan wyposażenia naszej armii, a zdecydowana większość (83%) za niewystarczające uznaje możliwości polskiego budżetu.

Pogorszenie się ocen jest zapewne spowodowane przedwczesnymi komentarzami dotyczącymi odnalezionych w Iraku francusko-niemieckich rakiet Roland i wynikłymi z tego zawirowaniami dyplomatycznymi.

Tabela 6

Czy, w Pana(i) ocenie, Polska jest wystarczająco przygotowana do administrowania jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku czy też to zadanie przerasta nasze możliwości? Czy wystarczające są możliwości:	Wystarczające			Niewystarczające			Trudno powiedzieć		
	VI '03	IX '03	X '03	VI '03	IX '03	X '03	VI '03	IX '03	X '03
	w procentach								
- osobowe polskiej armii, czyli stan i przygotowanie kadry wojskowej	43	53	47	34	30	33	23	17	20
- dyplomatyczne naszego kraju	47	49	41	24	26	30	29	25	28
- organizacyjne w zarządzaniu tak dużym obszarem	36	41	35	37	36	39	27	23	26
- reakcji w sytuacjach nieprzewidywalnych i niebezpiecznych	-	38	35	-	35	37	-	27	28
- sprzętowe polskiej armii	19	24	21	56	56	57	25	20	22
- finansowe naszego budżetu	9	8	8	77	83	81	14	9	11

POCZUCIE ZAGROŻENIA TERRORYZMEM

Od lipca br., czyli od momentu, kiedy do Iraku wyjechały pierwsze grupy polskich żołnierzy w ramach sił stabilizacyjnych, poczucie zagrożenia zamachami terrorystycznymi utrzymuje się na wysokim poziomie. Po ubiegłomiesięcznym spadku obecnie wzrósł (o 12 punktów) odsetek respondentów podzielających opinię, iż w związku z polską obecnością na Bliskim Wschodzie nasz kraj może stać się celem zamachów terrorystycznych ze strony fundamentalistów muzułmańskich. Obecnie zdecydowana większość ankietowanych (70%) zgadza się z opinią, iż obecność Polaków w Iraku może być przyczyną odwetowych zamachów terrorystycznych na nasz kraj, w tym co czwarty jest całkowicie o tym przekonany. Odmiennego zdania jest co piąty respondent (22%).

Tabela 7

Kategorie odpowiedzi	Czy zgadza się Pan(i) z opinią, iż <u>w związku z obecnością polskich żołnierzy w Iraku*</u> Polska może stać się celem ataków terrorystycznych ze strony fundamentalistów muzułmańskich?									
	VI 2003		VII 2003		VIII 2003		IX 2003		X 2003	
	w procentach									
Zdecydowanie się zgadzam	13	53	24	68	18	62	15	58	26	70
Raczej się zgadzam	40		44		44		43		44	
Raczej się nie zgadzam	30	39	18	23	23	27	25	33	16	22
Zdecydowanie się nie zgadzam	9		5		4		8		6	
Trudno powiedzieć	9		8		11		9		9	

* Fragment pytania dotyczący obecności polskich żołnierzy w Iraku został dołączony w lipcu br.

Poczucie zagrożenia wynika zapewne z faktu, iż w emitowanych przez media wystąpieniach Saddama Husajna i Osamy ben Ladena, nawołujących społeczność arabską, a zwłaszcza Irakijczyków, do samobójczych zamachów na „niewiernych”, wymieniana jest także Polska.

Przyczyną wysokiego poczucia zagrożenia terroryzmem może być również brak stabilizacji w Iraku - niemal codzienne doniesienia o samobójczych atakach na placówki dyplomatyczne, ostrzeliwaniu patroli wojskowych i zamieszkach wśród ludności cywilnej. Do tej pory nie zginął żaden polski żołnierz, jednak lista ofiar wśród żołnierzy amerykańskich wydłuża się każdego dnia i respondenci mogą przenosić obawy o życie naszych żołnierzy na ocenę stanu bezpieczeństwa Polski.

Respondenci w znacznym stopniu zainteresowani polityką rzadziej niż pozostali podzielają opinię, iż Polsce grozi fala zamachów terrorystycznych ze strony fundamentalistów muzułmańskich, jednak nawet w tej grupie odsetek obawiających się takich ataków jest bardzo wysoki (64%).

Tabela 8

Zainteresowanie polityką	Czy zgadza się Pan(i) z opinią, iż w związku z obecnością polskich żołnierzy w Iraku Polska może stać się celem ataków terrorystycznych ze strony fundamentalistów muzułmańskich?		
	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże	64	31	5
Średnie	75	23	3
Niższe, niewielkie	71	21	8
Żadne	60	13	27

Obawa przed zamachami terrorystycznymi decyduje o stosunku badanych do udziału Polaków w misji bliskowschodniej. Respondenci, którzy obawiają się ataków, w większości nie popierają udziału Polski w operacji irackiej, natomiast niepodzielający tych obaw zdecydowanie częściej aprobują wysłanie do Iraku naszych żołnierzy.

Tabela 9

Czy zgadza się Pan(i) z opinią, iż w związku z obecnością polskich żołnierzy w Iraku Polska może stać się celem ataków terrorystycznych ze strony fundamentalistów muzułmańskich?	Od września br. Polska zarządza jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku. W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy. Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	32	64	4
Nie	59	40	1
Trudno powiedzieć	20	45	35

Polacy w większości nie popierają udziału naszych żołnierzy w międzynarodowej operacji w Iraku, obawiają się też, że zaangażowanie w te działania może sprowokować fundamentalistów muzułmańskich do zamachów terrorystycznych na terenie naszego kraju. Widać również wyraźnie, że sprawa rakiet Roland odbiła się niekorzystnie na ocenie stanu przygotowania Polski do wypełniania misji stabilizacyjnej w Iraku.

Opracowała
Anna GRUDNIEWICZ

A N E K S

Tabela 1. Od września br. Polska zarządza jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku. W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy. Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie? 1 - Zdecydowanie popieram; 2 - Raczej popieram; 3 - Raczej nie popieram; 4 - Zdecydowanie nie popieram

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	24	26	31	6	1016
Płeć						
Mężczyźni	19	24	24	28	4	484
Kobiety	6	23	28	33	8	532
Wiek						
18-24 lat	15	28	30	22	5	153
25-34	14	30	21	28	7	178
35-44	9	26	28	34	3	168
45-54	12	22	25	35	5	211
55-64	13	19	24	39	6	124
65 lat i więcej	12	18	29	29	12	181
Miejsce zamieszkania						
Wieś	8	22	28	35	8	377
Miasto do 20 tys.	16	27	30	21	6	129
20-100 tys.	14	22	25	35	4	203
101-500 tys.	15	21	26	30	9	191
501 tys. i więcej mieszk.	17	34	22	24	3	116
Wykształcenie						
Podstawowe	10	21	33	26	10	295
Zasadnicze zawodowe	13	20	28	32	8	260
Średnie	13	28	20	35	4	352
Wyższe	15	29	24	30	2	109
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	13	35	25	27	1	63
Prac. umysł. niż. szczebla	15	32	21	26	6	96
Pracownicy fiz.- umysł.	10	20	28	37	5	77
Robotnicy wykwalifikowani	12	20	26	36	6	96
Robotnicy niewykwalifik.	16	25	21	28	10	32
Rolnicy	4	23	21	44	7	54
Pracujący na własny rach.	12	32	16	40	0	41
Bierni zawodowo						
Renciści	12	17	28	34	8	103
Emeryci	14	16	30	32	9	216
Uczniowie i studenci	16	33	30	17	3	72
Bezrobotni	12	23	30	26	8	119
Gospodynie domowe i inni	9	38	22	28	4	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	10	31	24	29	5	146
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	9	19	25	42	5	77
sekt. pryw. poza rolnict.	16	25	23	31	5	191
prywatnym gośp. rolnym	6	22	20	45	7	58
Dochoły na jedną osobę						
Do 299 zł	11	18	31	34	7	110
300-399	11	26	27	30	7	93
400-599	13	19	28	34	7	172
600-800	11	23	26	33	7	164
Powyżej 800 zł	19	29	20	29	3	177
Ocena własnych war. mater.						
Źle	10	20	28	37	5	343
Średnie	12	26	26	28	8	472
Dobre	16	25	25	28	5	202
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	6	23	38	23	10	75
Raz w tygodniu	10	24	28	31	7	503
1-2 razy w miesiącu	11	22	21	37	9	155
Kilka razy w roku	18	24	25	31	1	195
W ogóle nie uczestniczy	21	27	20	26	6	86
Poglądy polityczne						
Lewica	18	22	18	38	4	177
Centrum	12	26	28	29	4	270
Prawica	15	29	25	29	2	272
Trudno powiedzieć	7	18	30	31	13	296

Tabela 2. Czy zgadza się Pan(i) z opinią, iż w związku z obecnością polskich żołnierzy w Iraku Polska może stać się celem ataków terrorystycznych ze strony fundamentalistów muzułmańskich? 1 - Zdecydowanie się zgadzam; 2 - Raczej się zgadzam; 3 - Raczej się nie zgadzam; 4 - Zdecydowanie się nie zgadzam

	(%)					
	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	44	16	6	9	1016
Płeć						
Mężczyźni	26	43	18	7	6	484
Kobiety	25	45	14	4	12	532
Wiek						
18-24 lat	24	41	19	9	7	153
25-34	18	45	26	7	5	178
35-44	31	47	11	6	6	168
45-54	34	42	15	4	5	211
55-64	28	46	14	4	8	124
65 lat i więcej	20	42	10	4	24	181
Miejsce zamieszkania						
Wieś	24	47	13	5	11	377
Miasto do 20 tys.	23	51	16	5	5	129
20-100 tys.	31	37	15	8	10	203
101-500 tys.	26	39	19	6	11	191
501 tys. i więcej mieszk.	25	46	20	6	2	116
Wykształcenie						
Podstawowe	17	46	12	5	20	295
Zasadnicze zawodowe	32	44	13	5	7	260
Średnie	29	40	19	8	4	352
Wyższe	23	48	24	3	2	109
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	22	41	29	2	5	63
Prac. umysł. niż. szczebla	25	43	24	5	4	96
Pracownicy fiz.- umysł.	40	34	15	6	5	77
Robotnicy wykwalifikowani	35	47	12	5	1	96
Robotnicy niewykwalifik.	18	51	8	13	10	32
Rolnicy	33	46	9	2	10	54
Pracujący na własny rach.	25	35	19	13	8	41
Bierni zawodowo						
Renciści	21	45	13	9	12	103
Emeryci	26	41	11	2	20	216
Uczniowie i studenci	12	48	25	12	3	72
Bezrobotni	26	43	18	6	7	119
Gospodynie domowe i inni	16	64	10	3	7	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	27	41	22	6	3	146
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	30	45	20	3	3	77
sekt. pryw. poza rolnict.	31	42	15	7	6	191
prywatnym gosp. rolnym	34	45	8	4	9	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	35	42	15	2	6	110
300-399	20	52	11	5	12	93
400-599	26	42	14	9	9	172
600-800	23	48	15	3	12	164
Powyżej 800 zł	24	43	22	5	5	177
Ocena własnych war. mater.						
Złe	28	44	14	4	10	343
Średnie	25	44	15	6	10	472
Dobre	23	42	20	8	6	202
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	18	45	7	10	20	75
Raz w tygodniu	27	43	15	5	11	503
1-2 razy w miesiącu	28	44	17	5	6	155
Kilka razy w roku	30	43	17	4	5	195
W ogóle nie uczestniczy	14	43	22	13	8	86
Poglądy polityczne						
Lewica	32	36	22	6	4	177
Centrum	25	47	17	8	3	270
Prawica	27	49	15	4	5	272
Trudno powiedzieć	22	39	12	4	22	296